

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Національний фармацевтичний університет

Кафедра ботаніки

МАТЕРІАЛИ

I Міжнародної науково-практичної internet-конференції

**«ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ
ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН»**

**«ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ И ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ
ИССЛЕДОВАНИЯ ЛЕКАРСТВЕННЫХ РАСТЕНИЙ»**

**"INVESTIGATIONS OF MEDICINAL PLANTS –
THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS"**

20-21 березня 2014 року

м. Харків, Україна

Харків 2014

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Національний фармацевтичний університет

Кафедра ботаніки

**«ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ
ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН»**

МАТЕРІАЛИ

I Міжнародної науково-практичної internet-конференції

20-21 березня 2014 року

м. Харків, Україна

Видавництво НФаУ

Харків 2014

УДК: 615:581/.582

Редакційна колегія: проф. Гонтова Т. М. (голова), доц. Кічимасова Я. С., ас. Опрошанська Т. В.

Укладачі: Кічимасова Я. С., Опрошанська Т. В.

Відповідальний секретар: Кічимасова Я. С.

Теоретичні та практичні аспекти дослідження лікарських рослин : матеріали I Міжнародної науково-практичної internet-конференції (м. Харків, 20-21 березня 2014 р.) /редкол. : Т. М. Гонтова, Я. С. Кічимасова, Т. В. Опрошанська. – Х. : Вид-во НФаУ, 2014. – 282 с.

Збірник містить матеріали I Міжнародної науково-практичної internet-конференції студентів, магістрантів, аспірантів, викладачів, науковців та практиків.

Розглянуто питання щодо визначення місця ботаніки у підготовці спеціалістів фармації, висвітлення напрямків наукової роботи спеціалістів фармацевтичної галузі, що стосуються питань фармакогностичного вивчення лікарських рослин та лікарської рослинної сировини, розробки рослинних субстанцій на їх основі, проведення контролю якості сировини, субстанцій та препаратів України, країн ближнього та дальнього зарубіжжя.

Для широкого кола наукових, науково-педагогічних і практичних працівників, що займаються питаннями ботаніки, фармакогнозії та фармації в цілому.

Матеріали подаються мовою оригіналу.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

УДК: 615:581/.582

Порівняльна характеристика двох видів валеріани півдня України**Панченко С. В., Корнієвська В. Г., Корнієвський Ю. І.***Кафедра фармакогнозії, фармакології та ботаніки**Запорізький державний медичний університет, м.Запоріжжя, Україна*psv86@email.ru

До складу родини валеріанових на Україні входять 14 видів, культивуються в основному валеріана висока (*Valeriana exaltata* Mikan), в. блискуча (*V.nitida* Krejer), в. пагононосна (*V.stolonifera* Czern.).

Мета роботи: провести порівняльну характеристику зростання в. Гросгейма (*V. grossheimii* Worosch.) та в. пагононосна (*V.stolonifera* Czern.) півдня України.

Із пересаджених на дослідне поле університету восени 2009 р. із пунктів природнього зростання вегетуючих екземплярів валеріани Гросгейма (АР Крим) і в. пагононосної (Канцерівська балка Запорізької обл.) тільки 8–10 % дали генеративний пагін у 2010 р. Основна маса рослин зацвіла в 2011 р. У цей вегетаційний період нами проведені в найбільш повному об'ємі фенологічні спостереження за розвитком рослин в умовах дослідної ділянки.

Найбільш інтенсивний ріст стебла як у валеріани пагононосної, так і у валеріани Гросгейма спостерігався у фазу бутонізації. Середньодобовий приріст генеративного пагона у висоту в цей час склав у валеріани пагононосної від 4,5 до 6,9 см, а валеріани Гросгейма – 3,6–4,3 см. Із початком масового цвітіння ріст генеративного пагона у висоту припинявся.

Цвітіння обох видів валеріани настало у другій половині травня. До настання фази цвітіння сума ефективних температур для в. пагононосної склала 348–408 °С. Період від початку вегетації до цвітіння у в. пагононосної склав 46–49 днів, у в. Гросгейма – 50 днів. Тривалість цвітіння у в. пагононосної – 37–44 дні, у в. Гросгейма – 36–40 днів. Для обох видів валеріани характерна своєрідна тривалість фаз розвитку в часі. Так, тривалість цвітіння однієї квітки у в. пагононосної і в. Гросгейма склала 5–7 днів, але зацвітали вони неодноразово. Відповідно і досягання плодів наставало у різні терміни, що викликало труднощі – ускладнювало збір насіння і облік насінневої продуктивності рослин. За нашими даними, вона для одного екземпляру рослин в умовах дослідного поля склала для в. пагононосної від 1200 до 2500, а в. Гросгейма – від 900 до 1850 штук насінин.

ВИСНОВКИ

1. Чіткої різниці у проростанні насіння валеріани, заготовленого від рослин в умовах природного зростання і дослідного поля не виявлено.
2. Термін зберігання насіння протягом 14 місяців незначно вплинув на схожість насіння.
3. Найбільш інтенсивний ріст стебла у валеріан спостерігався у фазу бутонізації: в цей час середньодобовий приріст стебла становив 4,5–6,9 см у в. пагононосної і 3,6–4,3 см у в. Гросгейма. Цвітіння наступало на 50 день після початку вегетації і тривало 36–40 днів. Тривалість цвітіння однієї квітки складала 5–7 днів. Плодоношення наступало на 90 день після початку вегетації і тривало 30–40 днів. На одній рослині утворювалось 1200–2500 насінин у в. пагононосної і 900–1850 – у в. Гросгейма.
4. В умовах культури значно збільшується урожайність підземних органів (в 2,3 рази) і кількість дочірніх екземплярів, особливо у валеріани Гросгейма.

Секція 6. Культивування та інтродукція рослин, збереження та відновлення біорізноманітності.

<i>Lychnis flos-cuculi</i> micropropagation as an alternative method of conservation of a species with potential medicinal value Michał Maliński ¹ , Dariusz Kruszka ² , Barbara Thiem ¹	197
Дослідження умов зростання та культивування бадану товстолистого в умовах Прикарпаття Бензель І.Л., Козак Т.І.....	199
О биологии шалфея лугового на остепненном склоне Горчакова А. Ю.....	201
Фізіологічні особливості спокою та проростання насіння деревію розсунутого та рути садової Грицик А.Р., Нейко О.В., Мельник М.В.....	203
Перспективи вивчення дикорослих та культивованих видів роду <i>Vaccinium</i> Количев І.О., Краснікова Т.О., Кошовий О.М.....	205
Багаторівнева стратегія збереження та відновлення біологічної різноманітності лікарських рослин Майор В.В., Колосова І.І., Гарець В.І.....	207
Порівняльна характеристика двох видів валеріани півдня України Панченко С. В., Корнієвська В. Г., Корнієвський Ю. І.....	209
Особливості створення колекції лікарських рослин у ботанічному саду НФаУ Петухов В.С., Ковальов В.М., Красникова Т.О.....	211
Фармакопейна навчально-показова ділянка ботанічного саду НФаУ Петухов О.О., Петухов В.С., Красникова Т.О.....	213

Секція 7. Контроль якості лікарської рослинної сировини (ЛРС), парфюмерно-косметичних засобів, фітопрепаратів.

Prospects for the application Aloe vera in the treatment of dental diseases Iroko Imamuzo Met ,Khokhlenkova N.V.....	215
<i>Drosera spathulata</i> in vitro cultures – a promising source of rare naphthoquinones and a triterpene with biological activity Kędziora I., Budzianowski J.....	216
Anti-oxidative activity of Canadian goldenrod (<i>Solidago canadensis</i> L). Maciej Nowak ^{1,3} , Anna Jezierska-Domaradzka ¹ , Maria Szumera ^{1,3} , Krzysztof Domaradzki ² , Adam Matkowski ¹ , Dorota Woźniak ¹	218